

Gemeente
Sliedrecht

Integraal Preventie- en Handhavingsplan Alcohol & Drugs 2020-2023

Gemeente Sliedrecht

Status: Aangepast

Datum: 16 februari 2021

Inhoudsopgave

Inleiding	4
Aanleiding en doel	4
Leeswijzer	4
1. Kaders en visie	5
1.1 Nationaal preventie akkoord.....	5
1.2 Visie	5
1.2.1 Integrale aanpak.....	5
1.2.2 Positieve gezondheid – inzetten op beschermende factoren.....	5
2. Huidige situatie-nationaal	8
2.1 Alcoholgebruik.....	8
2.2 Drugsgebruik	8
3. Huidige situatie-lokaal alcoholgebruik.....	10
3.1 Gebruik	10
3.2 Preventie	12
3.3 Handhaving.....	12
4. Huidige situatie-lokaal drugsgebruik.....	15
4.1 Gebruik	15
4.2 Preventie	17
4.2.1 Educatieve activiteiten	17
4.2.2 Regelgevende activiteiten	17
4.2.3 Aandacht voor risicogroepen	18
4.3 Transactie aankoop softdrugs	18
4.4. Beëindiging gedoogbeleid Stichting Open Jeugdwerk Sliedrecht	18
5. Huidige situatie-Verbindingsfunctionaris gezondheid en verslavingen.....	19
5.1 Aanleiding.....	19
5.2 Doel	19
5.3 Doelgroep.....	19
5.4 Werkwijze	20
5.5 Resultaten.....	20
5.6 Netwerk overzicht	21
5.7 Conclusie	21
6. Ambities en inspanningen	22
6.1 Waar willen we naartoe?	22

6.2	Hoe willen we dat bereiken?.....	22
6.2.1	Educatie en signalering.....	22
6.2.2	Verbindingsfunctionaris gezondheid en verslavingen	26
6.2.3	Praktijkgerichte risicoanalyse.....	26
6.2.4	Handhaving.....	26
7.	Financiële paragraaf	29
	Bijlage: Regelgeving.....	30

Inleiding

Aanleiding en doel

In de gemeente Sliedrecht wonen ongeveer 3.500 jongeren tussen de 12 en 24 jaar. De meeste van deze jongeren hebben weleens alcohol gedronken of zijn van plan dit te gaan doen. Daarnaast mogen we ook het drugsgebruik onder jongeren niet vergeten. Blootstelling aan alcohol, maar ook aan drugs tijdens de jeugd kan tot schadelijke gevolgen leiden. Het is belangrijk om samen met partners maatregelen te treffen om het alcohol- en drugsgebruik onder jongeren te beperken.

De afgelopen jaren is hier aan de hand van het Preventie- en handhavingsplan alcohol 2014-2015, het Preventie- en handhavingsplan alcohol 2016-2019 en het Preventie- en handhavingsplan drugs 2017-2020 al stevig op ingezet. Uit de terugblik op de voorgaande plannen kunnen we constateren dat door deze inzet zeker al vooruitgang is geboekt. We zien helaas ook dat de cijfers wat betreft middelengebruik onder jongeren nog steeds hoog is. Reden te meer om het preventie- en handhavingsbeleid voort te zetten en te verfijnen waar nodig.

Met het Preventie- en Handhavingsplan Alcohol en Drugs 2020-2023 vullen we de wettelijke verplichting uit de Drank- en Horecawet in. Het is tevens een verdere uitwerking van de doelstellingen uit de Lokale nota publieke gezondheid 2020-2023 en wat over dit thema is benoemd in het Jeugdwelzijnsbeleid.

De insteek is om (overmatig) alcohol- en drugsgebruik zo vroeg mogelijk te ontmoedigen, zodat de kans kleiner is dat men op een latere leeftijd (overmatig) gebruik maakt van alcohol en/of drugs. In dit integrale preventie- en handhavingsplan alcohol en drugs van de gemeente Sliedrecht ligt de focus daarom voornamelijk op jongeren en jongvolwassenen, maar ook voor overmatig gebruik onder volwassenen en ouderen hebben we oog. Dit beleid geeft een integrale aanpak weer om het middelengebruik te beperken. In het plan is aandacht voor zowel preventie als handhaving. Er wordt wel stevig ingezet op het preventieve gedeelte, voorkomen is immers beter dan genezen!

Leeswijzer

Eerst worden in hoofdstuk 1 de kaders en visie beschreven. De nationale omvang van de problematiek komt in hoofdstuk 2 aan de orde. In de hoofdstukken 3, 4 en 5 beschrijven we de lokale situatie. Daarbij blikken we terug op de doelstellingen en uitvoering van het Preventie- en Handhavingsplan Alcohol 2016-2019 en het preventie- en handhavingsplan Drugs 2017-2020 (hoofdstukken 3 en 4). In hoofdstuk 5 wordt de functie van Verbindingsfunctionaris Gezondheid en Verslaving geëvalueerd. Wat we willen bereiken en wat we daarvoor gaan doen beschrijven we in hoofdstuk 6. In dat hoofdstuk koppelen we de ambities en hoe we die willen bereiken aan de beslispunten in het raadsvoorstel en het concept-raadsbesluit. Tenslotte wordt in hoofdstuk 7 antwoord gegeven op de vraag: Wat mag het kosten?

1. Kaders en visie

1.1 Nationaal preventie akkoord

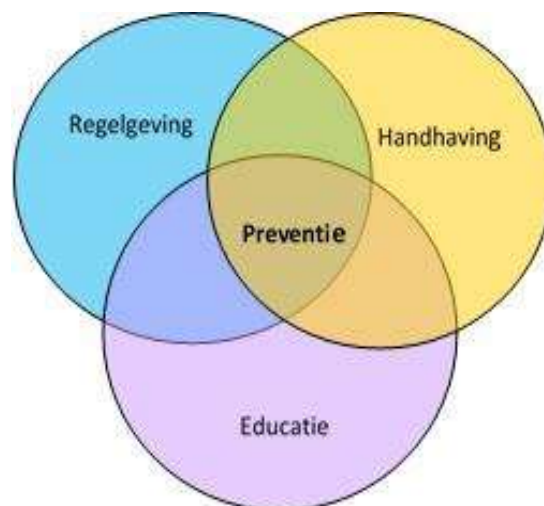
Het preventie- en handhavingsplan heeft grote raakvlakken met het Nationaal Preventieakkoord (2018), waar we ons als gemeente voor moeten inzetten. Eind 2018 is het Nationaal Preventieakkoord ondertekend door een groot aantal partijen in Nederland, zo ook door de VNG namens de gemeenten en door GGD GHOR namens de GGD 'en. Het Nationaal Preventieakkoord bevat doelstellingen over vermindering van roken, alcoholgebruik en overgewicht. De ambitie voor 2040 wat betreft alcoholgebruik is als volgt: *"Jongeren onder de 18 drinken geen alcohol. De groep overmatige en zware drinkers is fors afgenomen en ook drinken tijdens de zwangerschap komt niet meer voor."*

1.2 Visie

1.2.1 Integrale aanpak

Het preventie- en handhavingsplan is gebaseerd op een integrale aanpak. Er is sprake van een preventie én handhavingsplan. Wetenschappelijke studies laten zien dat een integrale benadering van de problematiek rondom alcohol en drugs een cruciaal kenmerk is van effectief beleid (Reynolds, 2003). Onderzoek van het RIVM Centrum voor Gezond Leven, het Nederlands Instituut voor Alcoholbeleid STAP en het Trimbos-instituut bevestigt dat beleid op het gebied van alcoholmatiging het meest effectief is als het integraal wordt aangepakt.

Het preventiemodel kent 3 beleidspijlers, te weten: educatie, regelgeving en handhaving. De pijlers staan deels op zichzelf maar overlappen elkaar ook (zie figuur). Juist in de overlap zien we het integrale preventiebeleid terug.

1.2.2 Positieve gezondheid – inzetten op beschermende factoren

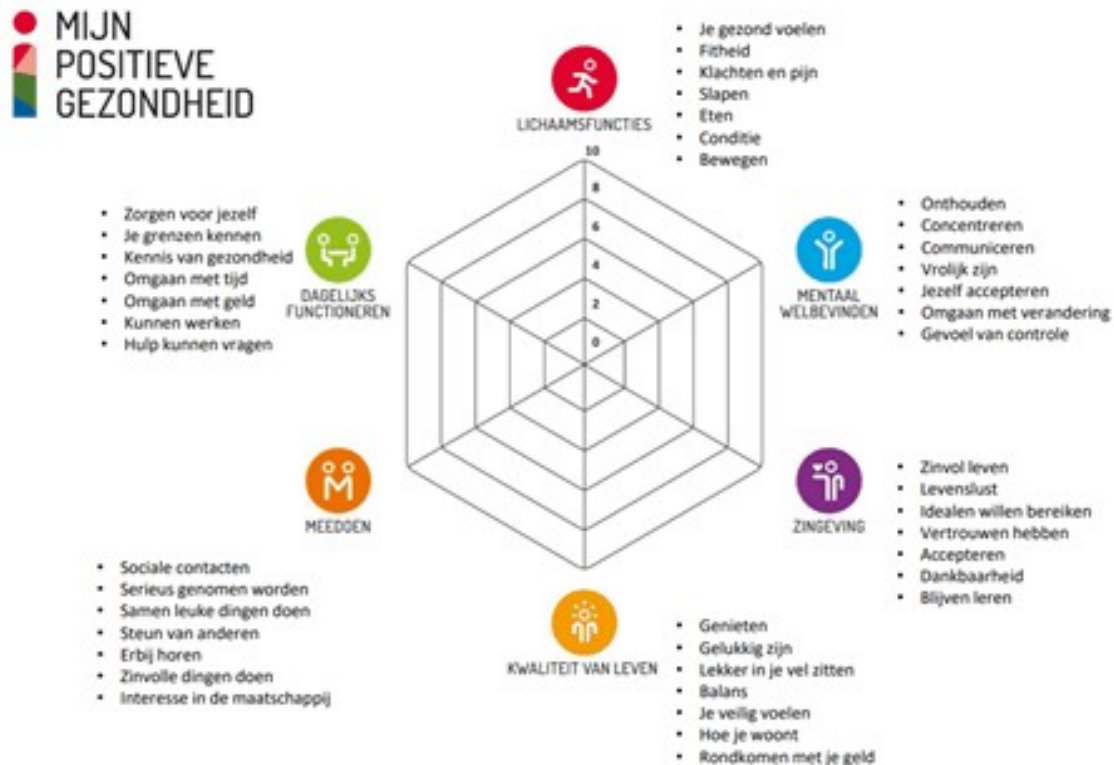
De World Health Organisation (WHO) definieerde in 1948 het begrip gezondheid als 'a state of complete physical, mental and social well-being and not merely the absence of disease or infirmity'. Vanuit die definitie ontstond een omslag in het denken van ziekte & zorg naar gezondheid & gedrag.

In het preventie- en handhavingsplan sluiten wij ons aan bij het begrip "positieve gezondheid", zoals geïntroduceerd door Machteld Huber: "het vermogen van individuen om met levensuitdagingen (fysiek, emotioneel, sociaal) om te gaan en daar eigen regie over te voeren." In deze kijk op gezondheid ligt de nadruk op veerkracht, eigen regie en welbevinden. Niet de ziekte of het probleem staat centraal, maar het vermogen en de eigen (veer)kracht van mensen om hiermee om te gaan en te kunnen participeren in de samenleving.

Machteld Huber onderscheidt zes pijlers voor positieve gezondheid: lichaamsfuncties, mentaal welbevinden, zingeving, kwaliteit van leven, sociaal-maatschappelijk participeren (meedoen) en dagelijks functioneren. De optelsom hiervan is van invloed op de mate waarin een individu in staat is om te gaan met levensuitdagingen.

Het gaat dus om veel meer dan gezondheid in de klassieke zin van het woord. Het gaat ook om het hebben van een sociaal netwerk, werk of dagbesteding enzovoort.

Door het toepassen van het concept Positieve Gezondheid in het preventie- en handavingsplan wordt anders gekeken naar de wijze waarop jongeren benaderd worden om hun gedrag te veranderen. Door op deze manier te kijken naar alcohol- en drugsgebruik onder jongeren, gaat de aandacht meer uit naar het inzetten op beschermende factoren. Welke beschermende factoren kunnen ervoor zorgen dat jongeren minder alcohol en drugs gaan gebruiken? Dit vraagt om activiteiten gericht op de jeugd maar ook om activiteiten gericht op de omgeving.

1.3 Doelgroep

De voornaamste doelgroep van dit preventie- en handavingsplan zijn jongeren en jongvolwassenen tot 24 jaar. Het is bekend dat de gezondheidsschade van alcohol- en drugsgebruik het grootst is onder de 24 jaar. Jongeren en jongvolwassenen onder de 24 jaar zijn fysiek nog niet geheel volwassen en met name de hersenen zijn nog in ontwikkeling. Alcohol en drugs¹ kunnen deze ontwikkeling schaden. Bij jongeren die regelmatig drinken is de kans op alcoholverslaving op latere leeftijd groter. Wat betreft alcohol ligt voor de doelgroep tot 18 jaar het accent op het tegengaan van alcoholgebruik. Voor de doelgroep tot 24 ligt het accent op het tegengaan van overmatig alcoholgebruik zoals het 'binge-drinken'. Voor wat betreft drugs ligt de focus voornamelijk op preventie: het voorkomen dat jongeren beginnen met middelengebruik.

De centrale overheid heeft de leeftijdsgrens voor verkoop én bezit van alcohol per 1 januari 2014 verhoogd naar 18 jaar. Het toezicht op de naleving van deze leeftijdsgrens wordt als een belangrijke prioriteit beschouwd binnen het gemeentelijk preventie- en handavingsbeleid.

¹ Een drug is een scheikundige stof die inwerkt op de hersenen. Er zijn uiteenlopende soorten drugs zoals softdrugs waaronder hasj en wiet en harddrugs waaronder cocaine, GHB, XTC en amfetamine. Drugs beïnvloeden doorgaans je waarneming en concentratievermogen en/of versterken je stemming. De gezondheidsrisico's van drugs zijn afhankelijk van het type drugs. Te denken valt aan schade aan de hersenen, lever, hart en bloedvaten.

De nadruk in dit preventie- en handhavingsplan ligt, zoals gezegd, op jongeren en jongvolwassenen. Dit betekent niet dat we geen oog hebben voor de doelgroep volwassenen.

2. Huidige situatie-nationaal

Het Health Behaviour in School-aged Children onderzoek (HBSC) uit 2017, wat eenmaal per vier jaar wordt uitgevoerd door Universiteit Utrecht, het Trimbos-instituut en het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP), geeft ons een vrij recent beeld van het alcohol- en drugsgebruik onder jongeren in Nederland.

2.1 Alcoholgebruik

Uit het landelijke HBSC-onderzoek blijkt dat 8 procent van de leerlingen op de basisschool ooit alcohol heeft gedronken. In het voortgezet onderwijs is het alcoholgebruik al veel hoger: 45 procent heeft ooit alcohol gedronken, 25 procent heeft in de laatste maand gedronken en 16 procent geeft aan ooit dronken geweest te zijn. Onder jongeren die alcohol gebruiken, wordt daarnaast ook flink gedronken. Bijna een derde is recent dronken geweest en ruim 70 procent dronk in de afgelopen maand meer dan vijf glazen alcohol bij één gelegenheid (binge-drinken). Van de drinkers drinkt 10 procent meer dan tien glazen alcohol op een weekenddag.

Het percentage jongeren dat ooit alcohol heeft gedronken en dat in de laatste maand alcohol heeft gebruikt is tussen 2003 en 2013 gehalveerd, met sterkste dalingen in de jongste groepen. Na 2013 is het alcoholgebruik van middelbare scholieren van 12 tot en met 16 jaar gestabiliseerd. In de periode 2015-2017 zijn er geen veranderingen in ooit gebruik en laatste maandgebruik van alcohol.

Binge-drinken onder drinkende jongeren is onverminderd hoog in 2017. In 2003 had 64 procent in de laatste maand weleens meer dan vijf glazen bij een gelegenheid gedronken tegen ruim 70 procent in 2017. Alcoholgebruik onder jongeren is dus op zich flink teruggedrongen, maar de groep die eenmaal alcohol consumeert drinkt nog steeds veel.

Als jongeren aan drank willen komen is dat nog steeds relatief makkelijk in Nederland. Volgens het HBSC-onderzoek uit 2017 krijgt ongeveer 40 procent van de jongeren die alcohol drinken dit via vrienden. Bijna een kwart van de jongeren zegt drank meestal te krijgen van ouders. Minder dan 9 procent van de jongeren koopt alcohol meestal zelf, terwijl 15 procent anderen meestal alcohol laat kopen. Aan jongeren die drinken en aangeven zelf alcohol te kopen, is gevraagd waar zij dat doen. De meest genoemde plekken zijn discotheek of club (10%), café of bar (8%), supermarkt (7%) en hok, keet of schuur (7%).

Wat betreft de naleving van de leeftijdsgrens alcohol heeft er in Nederland geen significante verbetering plaatsgevonden vergeleken bij de laatste cijfers uit 2016, zo blijkt uit recent onderzoek (najaar 2018) van bureau Objectief in opdracht van staatssecretaris Blokhuis (VWS). Het gemiddelde landelijke nalevingspercentage is 37,7%, vergeleken bij 36% in 2016. De slijtersbranche (73,3%) en de supermarktbranche (68,9%) zijn voor wat betreft de naleving een eind op de goede weg. De cafetaria's (20,7%), sportkantines (20,2%) en horecagelegenheden (17,5%) scoren ver onder een acceptabel niveau van naleving. De laagste naleving wordt bereikt door thuisbezorgkanalen met een nalevingspercentage van 9,5%.

Alle cijfers laten zien dat het organiseren van een goede aanpak tegen (overmatig) alcoholgebruik bij jongeren nog altijd actueel is. Dit zien we ook terug in het tot stand komen van het Nationaal Preventieakkoord, waarin roken, overgewicht en problematisch alcoholgebruik worden aangepakt.

2.2 Drugsgebruik

Het HBSC-onderzoek (2017) rapporteert naast cannabisgebruik dit jaar voor het eerst ook over het gebruik van XTC (ecstasy, MDMA) en lachgas onder jongeren. XTC is al lang populair onder jongeren, vooral in het uitgaansleven omdat het dansen leuker zou maken en contact warmer (Ter Bogt & Engels, 2005). Het gebruik van deze drug kent echter ernstige risico's: van acute hypothermie, deregulering van de serotoninebalans en schade aan het synaptische systeem in de hersenen tot acute dood, soms zelf na het gebruik van een enkele pil (NIDA, 2017; Van Goor, 2015). Lachgas is ook voor jongere adolescenten gemakkelijk verkrijgbaar omdat het geen verboden middel is.

Het aantal gezondheidsincidenten met lachgas is in Nederland beperkt, maar vooral de combinatie met het gebruik van alcohol en andere drugs kan gevaarlijk zijn (Van Goor, 2018).

Alleen aan leerlingen in het voortgezet onderwijs is gevraagd of zij cannabis, XTC of lachgas gebruiken. Uit hun antwoorden blijkt dat ongeveer 1 op de 10 scholieren ooit cannabis heeft gebruikt. Het gebruik in de laatste maand ligt lager: 1 op de 20 scholieren heeft de laatste maand geblowd. Cannabisgebruik is hoger onder jongens dan onder meisjes. Van de 12-jarigen heeft vrijwel niemand ooit cannabis gebruikt, terwijl het percentage gebruikers oploopt tot ongeveer een kwart in het 16e levensjaar. Het percentage jongeren dat gedurende de maand voorafgaand aan het onderzoek cannabis gebruikt heeft, loopt in diezelfde periode op van ongeveer 0 tot 12 procent.

Slechts een zeer klein deel van de middelbare scholieren heeft ervaring met XTC: 1 procent heeft het ooit gebruikt en 0,4 procent heeft het de laatste maand gebruikt. Ook Xtc-gebruik lijkt toe te nemen gedurende de adolescentie. Onder 12-jarigen komt Xtc-gebruik vrijwel niet voor, maar het percentage jongeren dat ooit gebruikt heeft stijgt naar 2,2 procent onder 16-jarigen. Het percentage jongens dat ooit XTC gebruikt heeft is hoger dan het percentage voor de meisjes. Net zoals cannabis is lachgas een relatief populair middel onder leerlingen in het voortgezet onderwijs. Ongeveer 1 op de 10 heeft het middel ooit gebruikt en 1 op de 40 gebruikte in de laatste maand. Lachgasgebruik verschilt niet tussen jongens en meisjes. Tussen het 12e en het 16e levensjaar stijgt het percentage jongeren dat ooit gebruikt heeft van 4 naar 17 procent, waarbij zich de grootste stijging voordoet tussen de 14- en 15-jarige leeftijd. Het percentage jongeren dat in de laatste maand gebruikt heeft stijgt in die periode van 1 naar 4 procent.

3. Huidige situatie-lokaal alcoholgebruik

3.1 Gebruik

Het alcoholgebruik onder jongeren is in Sliedrecht, evenals in de hele regio Zuid-Holland Zuid, nog altijd hoog. Alcoholconsumptie kan op verschillende manieren in kaart worden gebracht. Op dit moment wordt middels twee vragen, door de jeugdgezondheidszorg, aan jongeren gevraagd wat hun alcoholconsumptie is. Dit zijn de vragen 'Heb je weleens alcohol gedronken?' en 'Hoe vaak heb je alcohol gedronken in de afgelopen drie maanden?'. Onderstaande tabellen tonen de resultaten van de twee vragen voor de gemeente Sliedrecht en voor de gehele regio Zuid-Holland Zuid over 2018 en 2019.

Alcoholgebruik bij jongeren in Sliedrecht in 2018

Alcoholgebruik jongeren (2018)				
	Gemeente Sliedrecht		Regio ZHZ	
	12-13 jarigen	14-15 jarigen	12-13 jarigen	14-15 jarigen
Wel eens alcohol gedronken	30%	51%*	27%	52%*
Alcohol gedronken in de afgelopen 3 maanden	17%	42%*	17%	43%*

* Significant hoger ten opzichte van de 12- en 13-jarigen.

Vergelijking tussen Sliedrecht en de rest van de regio ZHZ

In 2018 geeft 30% van de 12- en 13-jarigen in Sliedrecht aan wel eens alcohol te hebben gedronken. Dit verschilt niet significant met het percentage van de regio ZHZ (27%). Ook voor alcohol gedronken in de afgelopen 3 maanden geldt dat er geen verschil is tussen de percentages in Sliedrecht (17% voor 12-en 13-jarigen; 42% voor 14- en 15-jarigen) en de regio ZHZ (17% voor 12-en 13-jarigen; 43% voor 14- en 15-jarigen).

Vergelijking tussen verschillende leeftijdsgroepen

Voor zowel 'wel eens alcohol gedronken' als voor 'alcohol gedronken in de afgelopen 3 maanden' geldt dat het percentage voor de leeftijdsgroep 14- en 15-jarigen significant hoger is dan voor 12- en 13-jarigen.

Alcoholgebruik bij jongeren in Sliedrecht in 2019

Onderstaande tabellen tonen de resultaten van de hiervoor omschreven twee vragen voor de gemeente Sliedrecht en voor de gehele regio Zuid-Holland Zuid in 2019.

Alcoholgebruik jongeren (2019)				
	Gemeente Sliedrecht		Regio ZHZ	
	12-13 jarigen	14-15 jarigen	12-13 jarigen	14-15 jarigen
Wel eens alcohol gedronken	28%	50%*	24%	51%*
Alcohol gedronken in de afgelopen 3 maanden	17%	42%*	17%	44%*

* Significant hoger ten opzichte van de 12- en 13-jarigen.

Vergelijking tussen Sliedrecht en de rest van de regio ZHZ

In 2019 geeft 28% van de 12-en 13 jarigen in Sliedrecht aan wel eens alcohol te hebben gedronken. Ondanks dat het percentage 12- en 13-jarigen dat weleens alcohol heeft gedronken in Sliedrecht hoger is dan in de regio ZHZ (24%), is het verschil niet significant wanneer Sliedrecht met de andere gemeenten in de regio wordt vergeleken.

Van de 14 en 15-jarigen in Sliedrecht heeft de helft weleens alcohol gedronken (50%). Dit percentage is bijna gelijk aan het percentage in de regio ZHZ (51%).

Voor alcohol gedronken in de afgelopen 3 maanden geldt dat er geen verschil is tussen de percentages in Sliedrecht (17% voor 12-en 13-jarigen; 42% voor 14- en 15-jarigen) en de regio ZHZ (17% voor 12-en 13-jarigen; 44% voor 14- en 15-jarigen).

Vergelijking tussen verschillende leeftijdsgroepen

Voor zowel 'wel eens alcohol gedronken' als voor 'alcohol gedronken in de afgelopen 3 maanden' geldt dat het percentage voor de leeftijdsgroep 14- en 15-jarigen significant hoger is dan voor 12- en 13-jarigen.

Cijfers Gezondheidsmonitor Jeugd (2019)

De Gezondheidsmonitor Jeugd wordt door de DG&J eenmaal in de vier jaar afgenomen. In dit onderzoek wordt middels drie vragen aan jongeren gevraagd wat hun alcoholconsumptie is. Onderstaande tabellen tonen de resultaten² van de drie vragen voor de gemeente Sliedrecht en voor de gehele regio Zuid-Holland Zuid.

Alcoholgebruik jongeren (2019)				
	Gemeente Sliedrecht		Regio ZHZ	
	13 jarigen	15 jarigen	13 jarigen	15 jarigen
Ooit een glas alcohol of meer gedronken	10%	41%	12%	44%
Aangeschoten of dronken geweest in de afgelopen vier weken	1%	19%	2%	19%
Bingegegedronken ³ in de afgelopen vier weken	10%	26%	6%	23%

Vergelijking tussen Sliedrecht en de rest van de regio ZHZ

In 2019 geeft 10% van de 13-jarigen in Sliedrecht aan ooit een glas alcohol of meer te hebben gedronken tegenover 12% van de 13-jarigen in de regio ZHZ. Van de 15-jarigen in Sliedrecht heeft 41% ooit een glas alcohol of meer gedronken tegenover 44% in de regio ZHZ. Van de 13-jarigen in Sliedrecht is 1% in de afgelopen vier weken aangeschoten of dronken geweest tegenover 2% in de regio ZHZ. Bij de 15-jarigen is het percentage gelijk, namelijk 19%. Van de 13-jarigen in Sliedrecht heeft in de afgelopen vier weken 10% bingegegedronken tegenover 6% in de regio ZHZ. Van de 15-jarigen is dit respectievelijk 26% in Sliedrecht en 23% in de regio ZHZ.

Vergelijking tussen verschillende leeftijdsgroepen

Voor alle vragen geldt dat de percentages voor de leeftijdsgroep 15-jarigen significant hoger zijn dan voor 13-jarigen.

² Deze resultaten zijn niet een op een vergelijkbaar met de resultaten vanuit de jaarlijkse vragenlijsten van de JGZ vanwege de andere vraagstelling.

³ Vijf glazen alcohol of meer tijdens een gelegenheid.

3.2 Preventie

In de afgelopen jaren zijn er veel verschillende acties ingezet om de gestelde ambities uit het preventie- en handhavingsplan alcohol 2016-2019 waar te maken. Er zijn door Bureau Leefstijl en later Youz diverse voorlichtingsavonden georganiseerd voor ouders over alcohol- en drugsgebruik.. Deze avonden zijn niet op alle scholen door gegaan, omdat er in sommige gevallen te weinig aanmeldingen waren. Er is een bijeenkomst geweest op de Henri Dunant school en er zijn twee bijeenkomsten geweest op de Grienden. De opkomst bij deze bijeenkomsten was laag. Deze integrale aanpak onder de naam "Helder op school" richt zich op de VO-scholen binnen Sliedrecht. De jongeren die wij niet via de scholen bereiken, proberen we zo goed mogelijk te bereiken via bijvoorbeeld het jongerenwerk. De aanpak op VO scholen gevestigd in andere gemeenten, wordt vormgegeven door die betreffende gemeente.

Ook is binnen dit programma aandacht geweest voor de rol van ouders. Op de scholen (m.n. op het voortgezet onderwijs) is gewerkt aan het programma De gezonde school en genotmiddelen, zijn docenten getraind d.m.v. het programma Frisse Start (een preventieprogramma gericht op roken, alcohol drinken en blowen) en is voorlichting gegeven in de klassen. Voor de doelgroep sportverenigingen is een bijeenkomst gehouden, er zijn IVA-trainingen (Instructie Verantwoord Alcohol schenken) aangeboden en daarnaast is er gezorgd voor een regelmatige communicatie aangaande (landelijke) campagnes rondom het thema alcoholgebruik. Verder is er ingezet op de doelgroep alcoholverstrekkers, d.m.v. mysteryshop onderzoek, aanwezigheid van experts bij het horecaoverleg, aanbod van IVA-trainingen en regelmatige communicatie aangaande (landelijke) campagnes rondom het thema alcoholgebruik. Daarnaast heeft het jongerenwerk gerichte begeleiding en deskundigheidsbevordering gehad en is er een goed bezochte informatieavond voor jongeren georganiseerd in Elektra en is een Open & Alert training gegeven aan jeugdprofessionals. Verder is er een NIX-feest georganiseerd voor de jongeren in Sliedrecht, helaas viel de opkomst bij dit feest tegen.

3.3 Handhaving

In het Preventie- en handhavingsplan alcohol 2016-2019 was bepaald dat op de onderstaande activiteiten handhaving zou worden ingezet.

1. Leeftijdsgrenzen
2. Doorschenken
3. Vergunningen

Na de vaststelling van het preventie en handhavingsplan 2016-2019 zijn de volgende speerpunten opgepakt: naleving leeftijdsgrens, doorschenken en rechtsgeldigheid van vergunningen. Hieronder wordt per speerpunt aangegeven wat de ambitie is, welk resultaat is bereikt en wordt daarop een toelichting gegeven.

Naleving van de leeftijdsgrens voor alcoholverkoop

Ambitie: Eind 2019 is de naleving van het niet schenken aan personen in kennelijke staat van dronkenschap (doortappen) in de horeca en de sportkantines 75%.

Resultaten naleving van de leeftijdsgrens voor alcoholverkoop 2017 t/m 2019:

Verkooppunt	Ambitie naleving	Resultaat
Supermarkten, slijterijen, horeca, (sport)kantines	75%	86,8% (2017, 38 controles) 95,2%(2018, 21 controles) 91,7% (2019, 39 controles)

Toelichting

Op 1 januari 2013 is het toezicht op de Drank- en Horecawet overgegaan van het Rijk naar de gemeenten. Tot die tijd hield de Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit toezicht op de Drank- en Horecawet. In 2011 liet het rijk nog een onderzoek uitvoeren met als uitkomst dat de gemiddelde naleving op de leeftijd (van toen nog 16 jaar) gemiddeld 28% was.

In 2016 lag het landelijke nalevingspercentage op 36%. In het najaar 2018 is dit gemiddelde landelijke nalevingspercentage licht gestegen naar 37,7%. Landelijk zien we een voorzichtige verbetering op het gebied van de naleving van de leeftijdsgrens.

In regio Zuid-Holland Zuid is in opdracht van de Dienst Gezondheid en Jeugd in 2010 onderzoek gedaan naar de naleving van de leeftijdsgrenzen en het gemiddelde nalevingspercentage lag op 35%.

In 2017 is in Zuid-Holland Zuid een nalevingsonderzoek gedaan en daaruit bleek dat de leeftijdsgrens gemiddeld in 42% van de gevallen werd nageleefd. Voor Zuid-Holland Zuid gelden betere uitkomsten dan de landelijke gemiddelden en ook hier zien we een voorzichtige verbetering.

In 2015 en 2016 werd in Sliedrecht op beperkte schaal mysteryshopping toegepast en bleken de nalevingspercentages te liggen op respectievelijk 50% en 44% voor de horeca, op 50% voor de supermarkten (2015) en 20% voor slijterijen (2015). Deze resultaten zijn nog net iets beter dan het regionaal gemiddelde. De resultaten spreken echter niet aan als we dit afzetten naar de ambities die de gemeenteraad heeft gesteld (75% naleving op alle gebieden).

Vanaf 2016 zetten wij mysteryshopping ook in voor handhaving. Op grond van het door de burgemeester vastgestelde handhavingsbeleid volgt bij een eerste overtreding een bestuurlijke waarschuwing. Als er sprake is van een tweede overtreding binnen een periode van een jaar dan volgt een bestuurlijke boete. Er zijn in 2016 meerdere bestuurlijke waarschuwingen uitgereikt en in een enkel geval is een bestuurlijke boete opgelegd. Doorpakken op dit onderwerp was noodzakelijk om de ambities te halen die de gemeenteraad heeft vastgesteld.

Over de jaren 2017, 2018 en 2019 zien we in de naleving een flinke sprong voorwaarts en worden de door de gemeenteraad gestelde ambities ook gehaald. Het gemiddelde nalevingspercentage ligt op 86,8% in 2017, op 95,2% in 2018 en op 91,7% in 2019. Wij zien het positieve resultaat op dit speerpunt als een gevolg van de gezamenlijke inspanningen op het gebied van preventie en repressie.

Afname van overmatig alcoholgebruik en openbare dronkenschap 18 tot 24 jaar

Ambitie: Eind 2019 is de naleving van het niet schenken aan personen in kennelijke staat van dronkenschap (doortappen) in de horeca en de sportkantines 75%.

Resultaten naleving van doorschenken in 2019:

Soort bedrijf	Ambitie naleving	Resultaat
Horeca en sportkantines	75%	44% (2019, 9 controles)

Toelichting

Bij dit speerpunt gaat het om het doorschenken van alcohol aan mensen die in kennelijke staat van dronkenschap verkeren. Dronkenschap zorgt voor overlast op straat, agressie, belasting van de politie en jongeren die in het slechtste geval in coma raken. In april 2019 hebben wij een zogenaamde nulmeting uitgevoerd op doorschenken. Hiermee is inzicht gekregen in de naleving op doorschenken in Sliedrecht. Sliedrecht loopt met dit beleid op doorschenken vooruit op de rest van de regio en zelfs landelijk is er slechts een handvol gemeenten die initiatieven ontwikkelen op dit gebied. Uit de nulmeting komt naar voren dat de naleving op doorschenken 44% is. Hoewel er sprake is van een nulmeting is het resultaat nog onvoldoende en wordt de ambitie die door de gemeenteraad is gesteld niet gehaald. Op basis van deze uitkomsten zijn wij in gesprek gegaan met de horeca en de sportkantines in een normsessie. In de normsessie bespraken we de resultaten, hebben we gezamenlijk een norm gesteld en boden we handvatten aan om objectief de diverse stadia van dronkenschap te kunnen vaststellen.

Drank- en Horecaverunningen op orde (rechtsgeldigheid vergunningenbestand)

Ambitie: Eind 2019 is het nalevingspercentage rechtsgeldige vergunningen 92%.

Soort bedrijf	Te controleren	Ambitie naleving	Resultaat
Horeca	65	92%	93 % (2017 en 2018, 31 controles)

Toelichting

Na onderzoek van de Drank- en Horecaverunningen eind 2013 bleek dat nagenoeg 90% van de in Sliedrecht gevestigde gelegenheden waaraan een Drank- en Horecaverunning is verstrekt niet voldeed aan de Drank- en Horecawet. Dit had betrekking op uiteenlopende kwesties. Het ging bijvoorbeeld om een wijziging van de rechtsvorm die was doorgevoerd, een wijziging in de inrichting of in een enkel geval om een nieuwe exploitatie. In 2014 en 2015 is op dit punt extra capaciteit ingezet met als resultaat dat eind 2015 60% aan de vereisten voldeed. In 2017 en 2018 zijn 31 bedrijven gecontroleerd en blijkt dat 93% van de gelegenheden voldoet aan de te stellen eisen. Hiermee wordt de door de gemeenteraad gestelde ambitie gehaald.

4. Huidige situatie-lokaal drugsgebruik

4.1 Gebruik

Drugsgebruik kan op verschillende manieren in kaart worden gebracht. Middels twee vragen wordt aan jongeren gevraagd naar het gebruik van wiet of hasj. Dit zijn de vragen 'Heb je weleens wiet of hasj gebruikt?' en 'Hoe vaak heb je wiet of hasj gebruikt in de afgelopen drie maanden?'. Onderstaande tabellen tonen de resultaten van de twee vragen voor de gemeente Sliedrecht en voor de gehele regio Zuid-Holland Zuid over 2018 en 2019. Informatie over mogelijke verschillen in achtergrond binnen deze doelgroepen is niet beschikbaar.

Drugsgebruik bij jongeren in Sliedrecht in 2018

Drugsgebruik jongeren (2018)				
	Gemeente Sliedrecht		Regio ZHZ	
	12-13 jarigen	14-15 jarigen	12-13 jarigen	14-15 jarigen
Wel eens wiet of hasj gebruikt	1%	4%	1%	8%*
Wiet of hasj gebruikt in de afgelopen 3 maanden	0%	3%	1%	5%*

* Significant hoger ten opzichte van de 12- en 13-jarigen.

Vergelijking tussen Sliedrecht en de rest van de regio ZHZ

1% van de 12- en 13-jarigen en 4% van de 14- en 15-jarigen in Sliedrecht heeft wel eens wiet of hasj gebruikt. Het percentage van de 12- en 13-jarigen verschilt niet met het percentage van de regio ZHZ (1%). In de regio ZHZ is het percentage 14- en 15-jarigen dat weleens wiet of hasj heeft gebruikt 8%. Het aantal 14- en 15-jarigen in Sliedrecht dat wel een wiet of hasj heeft gebruikt is lager dan in de gehele regio ZHZ, echter is dit verschil niet significant wanneer Sliedrecht wordt vergeleken met de andere gemeenten in de regio.

Vergelijking tussen verschillende leeftijdsgroepen

Voor zowel 'hasj of wiet gebruikt' en 'hasj of wiet gebruikt in de afgelopen 3 maanden' geldt dat het percentage bij de groep 14- en 15-jarigen hoger is dan bij de groep 12- en 13-jarigen. Echter is dit verschil in beide gevallen niet significant.

Drugsgebruik bij jongeren in Sliedrecht in 2019

Drugsgebruik jongeren (2019)				
	Gemeente Sliedrecht		Regio ZHZ	
	12-13 jarigen	14-15 jarigen	12-13 jarigen	14-15 jarigen
Wel eens wiet of hasj gebruikt	0%	5%*	1%	8%*
Wiet of hasj gebruikt in de afgelopen 3 maanden	0%	4%*	1%	6%*

* Significant hoger ten opzichte van de 12- en 13-jarigen.

Vergelijking tussen Sliedrecht en de rest van de regio ZHZ

0% van de 12- en 13-jarigen en 5% van de 14- en 15-jarigen in Sliedrecht heeft wel eens wiet of hasj gebruikt. Het percentage van de 12- en 13-jarigen verschilt niet met het percentage van de regio ZHZ (1%). In de regio ZHZ is het percentage 14- en 15-jarigen dat weleens wiet of hasj heeft gebruikt 8%. Het aantal 14- en 15-jarigen in Sliedrecht dat wel een wiet of hasj heeft gebruikt is lager dan in de gehele regio ZHZ, echter is dit verschil niet significant wanneer Sliedrecht wordt vergeleken met de andere gemeenten in de regio. Voor het gebruik van wiet of hasj in de afgelopen 3 maanden is geen opvallend verschil te zien tussen de percentages van Sliedrecht en van de gehele regio ZHZ.

Vergelijking tussen verschillende leeftijdsgroepen

Voor zowel 'hasj of wiet gebruikt' en 'hasj of wiet gebruikt in de afgelopen 3 maanden' geldt dat het percentage bij de groep 14- en 15-jarigen hoger is dan bij de groep 12- en 13-jarigen. De 14- en 15-jarigen hebben significant vaker weleens en in de afgelopen 3 maanden hasj of wiet gebruikt dan de 12- en 13-jarigen.

Cijfers Gezondheidsmonitor Jeugd (2019)

De Gezondheidsmonitor Jeugd wordt door de DG&J eenmaal in de vier jaar afgenomen. In dit onderzoek wordt middels drie vragen aan jongeren gevraagd wat hun drugsconsumptie is. Onderstaande tabellen tonen de resultaten⁴ van de drie vragen voor de gemeente Sliedrecht en voor de gehele regio Zuid-Holland Zuid. Informatie over mogelijke verschillen in achtergrond binnen deze doelgroepen is niet beschikbaar.

Drugsgebruik jongeren (2019)				
	Gemeente Sliedrecht		Regio ZHZ	
	13 jarigen	15 jarigen	13 jarigen	15 jarigen
Wel eens hasj of wiet gebruikt	2%	8%	2%	11%
Hasj of wiet gebruikt in de afgelopen vier weken	2%	4%	1%	5%
Wel eens lachgas gebruikt	2%	10%	5%	9%

Vergelijking tussen Sliedrecht en de rest van de regio ZHZ

In 2019 geeft 2% van de 13-jarigen in Sliedrecht aan wel eens hasj of wiet gebruikt te hebben. Dit percentage is gelijk aan dat van de 13-jarigen in de regio ZHZ. Van de 15-jarigen in Sliedrecht heeft 8% weleens hasj of wiet gebruikt tegenover 11% in de regio ZHZ. Van de 13-jarigen in Sliedrecht heeft 2% in de afgelopen vier weken hasj of wiet gebruikt tegenover 1% in de regio ZHZ. Van de 15-jarigen in Sliedrecht is dit 4% tegenover 5% in de regio ZHZ. Van de 13-jarigen in Sliedrecht heeft 2% weleens lachgas gebruikt tegenover 5% in de regio ZHZ. Van de 15-jarigen is dit respectievelijk 10% in Sliedrecht en 9% in de regio ZHZ.

Vergelijking tussen verschillende leeftijdsgroepen

Voor alle vragen geldt dat de percentages voor de leeftijdsgroep 15-jarigen significant hoger zijn dan voor 13-jarigen.

⁴ Deze resultaten zijn niet een op een vergelijkbaar met de resultaten vanuit de jaarlijkse vragenlijsten van de JGZ vanwege de andere vraagstelling.

Alcohol- en drugsgebruik onder 16 tot 18-jarigen

Met betrekking tot het alcohol- en drugsgebruik onder de groep 16- tot 18-jarigen waren tot op heden geen cijfers bekend. De reden hiervoor is dat deze groep niet meegenomen wordt in de standaard jeugdmonitor en de volwassenmonitor pas begint vanaf 18 jaar. Het is een gemis dat er juist over deze groep jongeren niets bekend is over het middelengebruik.

Om deze reden hebben wij de GGD ZHZ de opdracht gegeven om het alcohol- en drugsgebruik van de groep jongeren van 16 tot 18 jaar in Sliedrecht in kaart te brengen.

Uit dit onderzoek is gebleken dat driekwart van de 16- en 17-jarigen in de gemeente Sliedrecht weleens alcohol heeft gedronken en dat de helft van de jongeren weleens alcohol drinkt op een weekenddag. Ruim een derde van de jongeren is in het hele leven minstens eens dronken of aangeschoten geweest. Daarnaast zou één op de vijf jongeren minstens een keer in de laatste vier weken hebben gedaan aan *binge drinken*⁵. Een kwart van de jongeren krijgt alcohol van vrienden en ruim een op de vijf jongeren krijgt alcohol van hun ouders. Jongeren drinken alcohol voornamelijk thuis met anderen of bij anderen thuis. Slechts een op de vijf jongeren geeft aan dat hun ouders alle alcohol verbieden.

Een op de tien 16- en 17-jarigen in Sliedrecht heeft weleens wiet of hasj gebruikt en 5% van de jongeren heeft weleens lachgas gebruikt. Een kwart van de jongeren geeft aan weleens wiet of hasj aangeboden te hebben gekregen. Jongeren hebben vooral toegang tot wiet en hasj via vrienden. Ten slotte heeft één procent van de jongeren weleens een harddrug gebruikt, zoals XTC, cocaïne, paddo's, amfetamine, LSD of GHB.

4.2 Preventie

Ook voor het Preventie- en Handhavingsplan drugs 2017-2020 geldt dat veel acties zijn gestart en uitgevoerd. Hieronder wordt de stand van zaken beschrijven we de acties die niet elders in dit plan een plek hebben gekregen.

4.2.1 Educatieve activiteiten

We hebben besloten geen ervaringsdeskundige middelengebruik voor het geven van voorlichting in te zetten. De GGD ZHZ heeft namelijk expliciet aangegeven dat onderzoekers het er niet over eens zijn of de inzet van een ervaringsdeskundige middelengebruik onder jongeren afschrikt of juist stimuleert. De Richtlijnen Onderwijs van Trimbos Instituut en Verslavingspreventie Nederland zijn duidelijk; Een ervaringsdeskundige moet aan een groot aantal voorwaarden (leeftijd, achtergrond, doelgroep, de boodschap, de manier waarop de boodschap gebracht wordt) voldoen om effectief te kunnen zijn.

Bureau Leefstijl heeft tijdens het horecaoverleg van 11 september 2017 een presentatie over middelengebruik georganiseerd waarbij alle horeca aanwezig was. Hierin heeft zij aandacht besteed aan middelengebruik en de risico's hiervan. De ervaring binnen de lokale horeca bleek ruimschoots aanwezig. Daarom is geconcludeerd dat een aanvullende training op locatie niet nodig was.

Het uitgebreid communiceren over middelengebruik door middel van een massa mediale campagne blijkt bij nader inzien geen goede manier te zijn om jongeren voor te lichten. Hiervoor geldt dezelfde reden als bij het inzetten van ervaringsdeskundigen. Om deze reden is besloten hier op dit moment niet op in te zetten.

4.2.2 Regelgevende activiteiten

Voor detailhandel kan in het bestemmingsplan beperkingen voor het vestigen van smart-, head- en growshops worden opgenomen. Door het uitstel van de Omgevingswet is het niet gelukt deze ambitie binnen de planperiode van het preventie- en handhavingsplan uit te voeren.

---

⁵ Het drinken van vijf of meer drankjes met alcohol bij één gelegenheid

In de vergunning voor risicovolle evenementen (op het gebied van middelengebruik), worden verplichte maatregelen toegevoegd op het gebied van alcoholmatiging en drugspreventie gedurende het evenement. Hierbij kunt u denken aan doorschenken, polsbandjes, signaleren en melden van drugsgebruik, etc.

4.2.3 Aandacht voor risicogroepen

Er is extra ambtelijke capaciteit vrijgemaakt om meer regie te voeren op de gezamenlijke aanpak van jeugd(overlast) en middelengebruik.

4.3 Transactie aankoop softdrugs

Jongeren mogen vanaf hun 18e jaar softdrugs kopen bij een coffeeshop. Zolang je nog geen 22 bent mag je in Sliedrecht maximaal 1 gram per keer kopen, vanaf 22 jaar geldt een maximum van 5 gram per transactie.

Een klein deel van het klantenbestand van de coffeeshop bestaat uit jongeren tussen de 18 en 21 jaar. De exploitant van de coffeeshop ziet dat klanten in deze doelgroep een drempel ervaren om vaker bij hem te komen halen. Hij heeft klanten in deze doelgroep verloren. Klanten uit deze doelgroep die hij nadien nog tegenkomt en spreekt geven aan dat zij de softdrugs nu elders in de regio kopen.

Er zijn bij de politie de laatste anderhalf jaar meer signalen over drugsgebruik/bezit/handel voorbijgekomen onder jongeren. Of dit door de maatregel komt is op dit moment niet vast te stellen. Het is immers ook een maatschappelijke ontwikkeling. Wel ziet de politie tegenwoordig enkele jonge dealers op straat. Dat was voorheen niet zo.

4.4. Beëindiging gedoogbeleid Stichting Open Jeugdwerk Sliedrecht

In het pand van de Stichting Open Jeugdwerk Sliedrecht zijn softdrugs verboden. Dit verbod op softdrugs is op 1 oktober 2018, te weten 3 maanden na de start van de verbindingsfunctionaris gezondheid en verslavingen, ingegaan. Om de beëindiging van het gedoogbeleid te kunnen evalueren zijn achtereenvolgens SOJS, de verbindingsfunctionaris en de politie benaderd. Hen is gevraagd naar hun bevindingen in de afgelopen periode. Uit de evaluatie komt een positief beeld naar voren over de ingevoerde maatregel.

SOJS geeft aan dat het even wennen was aan de maatregel voor sommigen maar dat de invoering ervan vrij soepel is verlopen. Er is één ontzegging uitgedeeld in de afgelopen periode. Het soepele verloop is ook te danken aan gesprekken die de jongerenwerkers hebben gevoerd met de jongeren en het verwijzen naar de hangplek achter het gebouw. Op die manier hebben de jongerenwerkers zelfs zicht kunnen houden op de doelgroep. De verbindingsfunctionaris heeft bij aanvang kennis gemaakt met de jongeren. De jongerenwerkers hebben een aantal jongeren doorverwezen naar de verbindingsfunctionaris. De verbindingsfunctionaris heeft hen in voorkomende gevallen geholpen met het vinden van een geschikte baan, opleiding en één keer met het oplossen van een probleem in de privésfeer.

De combinatiefunctionaris geeft ook aan dat de jeugd even moest wennen maar dat ze al een tijdje wisten dat er een verbod zat aan te komen. Hij heeft zich voorgesteld en contacten onderhouden met de jongeren die regelmatig bij SOJS kwamen en daar nu nog steeds komen.

De politie geeft aan dat zij het verbod op softdrugs in het jongerencentrum steunt. De meeste jongeren hebben nu een plek gevonden achter SOJS. Het idee bestaat bij de politie dat de handhaving van regels en het toezicht op die plek nog wel beter kan.

5. Huidige situatie-Verbindingsfunctionaris gezondheid en verslavingen

5.1 Aanleiding

De gemeenteraad van Sliedrecht heeft in september 2017 het lokale gezondheidsbeleid en preventie- en handhavingsplan voor alcohol en drugs vastgesteld. Een van de maatregelen uit dat beleid vormde het inzetten van een verbindingsfunctionaris gezondheid en verslavingen. Het opheffen van het gedoogbeleid rondom het gebruik van softdrugs in jongerencentrum Elektra was een van de redenen om een verbindingsfunctionaris aan te stellen. Het bestuur van SOJS maakte zich zorgen over eventuele verplaatsingseffecten en verminderd toezicht op softdrugsgebruikers. Daarom is in samenwerking met de gemeente Sliedrecht sinds 1 juli 2018 de verbindingsfunctionaris Gezondheid en Verslavingen aangesteld. De verbindingsfunctionaris focust zich primair op personen waar (risico's op) verslavingsproblemen aan de orde zijn en waar meerdere organisaties bij betrokken zijn of kunnen zijn.

5.2 Doel

De functie heeft als doel om zicht te krijgen op en hulp te verlenen aan personen die kampen met verslavingsproblemen. De verbindingsfunctionaris heeft hierbij een coachende en begeleidende rol richting personen zelf en een signalerende, verbindende en sturende rol richting Sociaal Team, de politie, de gemeente, het jongerenwerk en andere vrijwilligersorganisaties. Hierbij is het nodig dat de verbindingsfunctionaris letterlijk mee de straat op gaat, ervoor zorgt dat concrete afspraken met de personen, zijn/haar directe familie en betrokken organisaties worden gemaakt en dat deze worden uitgevoerd. De verbindingsfunctionaris denkt actief mee over de best passende ondersteuning en/of zorg, begeleidt de personen in het zorg- of ondersteuningstraject en onderhoudt hier zo nodig contact over met de directe familie van de persoon.

5.3 Doelgroep

De verbindingsfunctionaris richt zich primair op de personen waar (risico's op) verslavingsproblemen aan de orde zijn en waar meerdere organisaties bij betrokken zijn of kunnen zijn. Het gaat om personen die problemen hebben met verslavingen (alcohol en drugs) en mogelijk met de volgende levensgebieden of een combinatie hiervan:

- Thuis/gezin
- School/werk
- Politie/justitie
- Financiën
- Gezondheid (alcohol en drugs)
- Overlast gevend gedrag

De eerste periode is voornamelijk ingezet om te netwerken. De verbindingsfunctionaris heeft in de eerste maanden contact gelegd met allerlei maatschappelijke organisaties die zich richten op hulp en ondersteuning bij verslavingsproblematiek, maar ook organisaties die dit (mogelijk) kunnen signaleren zoals bijvoorbeeld verenigingen en kerken.

Vanuit het Sociaal Team zijn de afspraken gemaakt om een aanspreekpunt te hebben, zodat er bij iedere casus zorgvuldig gekeken kan worden wie de casus in behandeling neemt. Regelmatig komt het voor dat er vanuit het Sociaal Team contact wordt opgenomen met de verbindingsfunctionaris en er een casus wordt besproken waarbij de verbindingsfunctionaris een rol kan spelen.

De verbindingsfunctionaris heeft veel huisbezoeken gedaan, waarbij een aantal heftige constatering zijn gedaan. Denk hierbij aan het verwaarlozen van de gezondheid en de directe leefomgeving van de cliënten.

Een aantal van deze doelgroep keert terug in de zorg en voor een aantal wordt een nieuw traject opgestart. Vanuit de zorg is er vaak een hulpvraag nodig om cliënten te kunnen helpen. Dit komt niet altijd duidelijk naar voren. Diverse cliënten willen niet geholpen worden of ontkennen steeds hun probleem.

Aanmeldingen komen binnen via het Sociaal Team, via het netwerk of familieleden. Preventief contact onderhouden met diverse jongeren is ook een onderdeel van de functie. Dit kan langdurig zijn doordat de verbindingsfunctionaris vanaf het begin investeert in de relatie zodat er wederzijds vertrouwen ontstaat in elkaar.

De verbindingsfunctionaris heeft op dit moment een stabiele positie binnen de gemeente Sliedrecht. De lijnen en contacten met Tablis wonen, politie en het Sociaal Team zijn kort en goed. Regelmatig komen de partijen bij elkaar over de vloer om bepaalde casussen te bespreken. Voor de verbindingsfunctionaris is het belangrijk om betrouwbaar en ondersteunend over te komen bij de cliënten. Deze eigenschap is van groot belang om in contact te blijven met de doelgroep vanuit deze functie.

Na de zomer van 2020 zal er in samenwerking met een ervaringsdeskundige en SOJS een try-out gestart worden om het gesprek aan te gaan met jongeren over drugsverslaving.

5.4 Werkwijze

Bij verslavingssignalen of andere knelpunten benadert de verbindingsfunctionaris de betreffende persoon. De verbindingsfunctionaris probeert in eerste aanzet het vertrouwen van de betreffende persoon te winnen. Er vindt een intakegesprek plaats om te kijken waar de knelpunten liggen. Bij beginnende of dreigende problemen op het terrein van school, werk, wonen, thuis, welzijn of financieel, kijkt de verbindingsfunctionaris in samenwerking met het Sociaal Team naar de juiste aanpak. Op basis van dit intakegesprek kan er een begeleidingstraject worden gestart.

Ouders, familie, eventueel werk en/of school worden zoveel mogelijk betrokken bij de ondersteuning. Deze ondersteuning bestaat uit het aanpakken van de verslaving (doorgeleiden naar de juiste partners) maar ook uit praktische zaken zoals het begeleiden van deze personen naar juiste scholing of werk. De verbindingsfunctionaris geeft, nadat hij overleg heeft gehad met verschillende netwerkpartners en het Sociaal Team, advies aan de betreffende cliënt dan wel aan de ouders/familie voor passende ondersteuning. In de praktijk is gebleken dat in het algemeen personen moeite hebben om hulpverlening te accepteren. Door het geven van vertrouwen en het blijven motiveren zet de verbindingsfunctionaris zich in om toch bepaalde personen te overtuigen. Er wordt geprobeerd om in overleg met de personen en, indien nodig, met de ouders hulp en ondersteuning te bieden.

5.5 Resultaten

Het eerste jaar is er met veel personen contact geweest. Met sommigen personen was het contact van korte duur en met sommigen is er nog steeds contact. Onderstaand een overzicht van diverse cliënten waar intensief op is geïnvesteerd.

Betrokkenen	Probleemstelling	Leeftijd	Zorg	Duur contact	Knelpunt
A	Straatjongere drugs en criminaliteit	18		2 maanden	Zorgmijder
B	Alcoholprobleem	67	Weigert hulp	1 jaar	Zorgmijder
C	Cocaïne gebruik	40	Yulius en Antes	1.5 jaar-heden	Drang blijft hoog
D	Huiselijke geweld	21	Sociaal Team	6 maanden-heden	Autisme
E	Straatjongeren drugs en criminaliteit	18		2 jaar	Regelmatige terugval
F	Alcoholprobleem	48	Yulius en Antes	1 jaar	Geen

Betrokkenen	Probleemstelling	Leeftijd	Zorg	Duur contact	Knelpunt
G	Huiselijke problemen	15		1.5 jaar	Huiselijke sfeer
H	Drugs/sociale problemen	58		1 jaar-heden	Regelmatige terugval
I	Alcoholprobleem	68	Weigert hulp	1 jaar	Ontkent het probleem
J	Medicijnverslaving	55	Yulius	6 maanden-heden	Geen
K	Psychische problemen	55		1 jaar	Geen
L	Seks, identiteit en drugs problemen	15	Yulius	1 maand-heden	Drugsgebruik
M	Huiselijke problemen	15		1 maand-heden	Geen
N	Huiselijke problemen	15	Yulius	1 maand-heden	Geen

5.6 Netwerk overzicht

Tijdens het netwerken heeft de verbindingsfunctionaris de volgende instanties gesproken:

- DG&J
- Bemoezorg Antes
- Sociaal Team Sliedrecht
- Tablis wonen
- Coffeeshop Drechtsteden
- Workshop Dordrecht (project opstarten met een aantal jongeren)
- Artiflex uitzendbureau
- Leerwerkloket Drechtsteden
- Jeugdbescherming
- Kennismaking Griendencollege
- 24 november 2019: Q-music party Lockhorst. Kenbaarheid geven aan de functie en jongeren monitoren.
- Sociale Dienst Drechtsteden om te bespreken wat de mogelijkheden zijn.
- Sociale Dienst Drechtsteden Matchmaker
- Stichting Mee plus ivm participatieplekken
- Predikantenoverleg (en overige predikanten losse bezoeken)
- Raadsleden ivm lokale bekendheid
- Sportverenigingen (allen gemaïld op 5 feb. 19)
- Pand 33
- Bijeenkomst maatschappelijke vraagstukken Bonkelaarhuis
- Project rugdekking vanuit het Ministerie
- Bewindvoerders
- Stichting DMW Alblasserwaard & Vijfheerenlanden
- Goedkeuring artikel verbindingsfunctionaris (11-03-2019)
- De Hoop Verslavings-en Psychische problemen
- Stichting Plugin-Work

5.7 Conclusie

De verbindingsfunctionaris gezondheid en verslavingen heeft sinds de start in juli 2018 veel geïnvesteerd in het bekend maken van de functie. Hierdoor heeft de verbindingsfunctionaris een goede positie kunnen krijgen binnen de Sliedrechtse samenleving en is het een bekend gegeven in de gemeente geworden. De contacten met het Sociaal Team zijn zeer goed en er worden regelmatig inwoners bijgestaan.

6. Ambities en inspanningen

6.1 Waar willen we naartoe?

We onderscheiden de volgende **ambities**:

Beslipunten A 1 t/m 7
van het raadsvoorstel

1. *Afname van alcohol- en drugsgebruik onder jongeren en jongvolwassenen.*
2. *Meer bewustwording onder jongeren en hun ouders over de risico's van overmatig alcohol -en drugsgebruik.*
3. *Creëren van een gezonde leefomgeving. Om alcoholgebruik van inwoners te veranderen is het nodig om de omgeving waarin zij leven en bewegen aan te pakken. De focus ligt hierbij op het stimuleren van gezonde keuzes.*
4. *Vergroten van kennis onder inwoners in het herkennen van signalen van overmatig alcohol- en drugsgebruik en weten wat je kunt doen als je dit signaleert bij iemand in je omgeving.*
5. *Afname van overmatig alcoholgebruik en openbare dronkenschap 18 tot 24 jaar.*
  - *Eind 2023 is de naleving van het niet schenken aan personen in kennelijke staat van dronkenschap (doortappen) in de horeca en de sportkantines 75%.*
6. *Naleving van de leeftijdsgrens voor alcoholverkoop*
  - *Naleving eind 2023 in supermarkten, slijterijen, horeca en sportkantines: 75%.*
7. *Drank- en Horecaverunningen op orde (rechtsgeldigheid vergunningenbestand)*
  - *Eind 2023 is het nalevingspercentage rechtsgeldige vergunningen 92%.*

6.2 Hoe willen we dat bereiken?

In dit hoofdstuk zijn acties geformuleerd op de drie pijlers die tezamen de integrale aanpak van alcohol en drugs vormen: educatie, signalering en handhaving. Hierbij is de insteek om uit te gaan van positieve gezondheid en met name in te zetten op preventieve activiteiten en beschermende factoren, zoals een positief opvoedklimaat. Jaarlijks zal in samenwerking met de GGD ZHZ op basis van deze acties een GGD-uitvoeringsplan worden opgesteld.

Wet- en regelgeving vormt een randvoorwaarde voor de aanpak. Het overzicht daarvan is opgenomen in de bijlage.

6.2.1 Educatie en signalering

Het creëren van bewustwording en draagvlak in de samenleving is een belangrijke voorwaarde voor een succesvol beleid. Daarbij onderscheiden we vijf doelgroepen die invloed kunnen hebben op het alcohol- en drugsgebruik van jongeren: ouders, scholen, (sport)verenigingen, de coffeeshop en overige alcoholverstrekkers. De omgeving heeft daarnaast een belangrijke rol als het gaat om signalering. De belangrijkste samenwerkingspartner van de gemeente bij deze pijler is de GGD ZHZ.

Beslippunt B 1 van
het raadsvoorstel

Ouders

Veel ouders worstelen met het onderwerp 'kinderen en middelengebruik'. Daarbij onderschatten ze vaak het gebruik door hun kinderen. Het gedrag van hun puber wordt voor een deel bepaald door bijvoorbeeld vrienden. Ouders hebben, zonder dat zij dat vaak weten, echter wel degelijk ook zelf invloed op het gebruik door hun kinderen. Bijvoorbeeld de beschikbaarheid van alcohol in huis en het stellen van regels zijn geschikte instrumenten om alcoholgebruik tegen te gaan.

Uit onderzoek blijkt dat kinderen van ouders die geen duidelijke regels hebben afgesproken en geen leeftijdsgrens hebben gesteld voor het drinken van alcohol al op jongere leeftijd beginnen met drinken. Ze drinken bovendien vaker dan jongeren waarvan de ouders wel een leeftijdsgrens hebben gesteld. Een slechte ouder-kind relatie en psychische problematiek of middelengebruik van de ouders zijn tevens risicofactoren voor middelengebruik door jongeren. Uit de Gezondheidsmonitor Jeugd (2019) blijkt dat 88% van de 13- en 15-jarigen in Sliedrecht afspraken met hun ouders heeft over alcoholgebruik. Slechts 41% van de ouders in Sliedrecht van 13- en 15-jarigen verbiedt alle alcohol onder de 18 jaar.

Acties

- Ouders worden betrokken bij het preventieprogramma 'Helder op school', wat op de VO-scholen in Sliedrecht wordt uitgevoerd. Hierbij willen we ouders bewust maken van het middelengebruik van jongeren en de invloed die zij hier zelf op kunnen hebben door het goede voorbeeld te geven en afspraken met hun kinderen te maken.
- We wijzen ouders actief op de beschikbare informatievoorzieningen. Voor zowel ouders als jongeren zijn er o.a. relevante websites beschikbaar zoals puberenco.nl en maakjekeus.nl. Deze websites geven relevante informatie over middelen en opvoedadviezen. Youz ondersteunt de gemeente hierbij.
- Professionals worden toegerust om vroegtijdig te signaleren. Medewerkers van het Sociaal Team en jongerenwerkers krijgen de training 'Open en Alert' om vroegtijdig drugs- en alcoholproblematiek te signaleren en het gesprek hierover aan te kunnen gaan met de jongeren. Na deze training zijn professionals in staat om jongeren en hun ouders hulp en begeleiding te kunnen bieden rond problemen met het gebruik van middelen.
- We kijken met de GGD ZHZ naar de mogelijkheid om social nudging⁶ in te zetten, waarmee ouders beter bereikt kunnen worden en ouders makkelijker het gesprek over grenzen stellen met hun kinderen kunnen aangaan.

Scholen

De school is een belangrijke pedagogische omgeving voor jongeren. Ook als het gaat om middelengebruik leren jongeren op school wat wel en niet verstandig is. Met name de informatie over wat genotsmiddelen met de hersenontwikkeling doen is hierbij bruikbaar, blijkt uit de praktijk. Dat geldt niet alleen voor jongeren, maar ook voor hun ouders. Een goed schoolprogramma biedt meer dan voorlichting en besteedt ook aandacht aan regels voor leerlingen en personeel met betrekking tot middelengebruik bij schoolfeesten, kampen, excursies en studiereizen.

Acties

- Het preventieprogramma 'Helder op school' van het Trimbos-instituut op de VO-scholen doorvoeren.
- Een integrale schoolaanpak ontwikkelen, waarbij preventie, signalering en handhaving uitgangspunten zijn. Deze integrale aanpak dient tot stand te komen met de VO-scholen, jongerenwerk, politie en gemeente.
- Verkennen of er afspraken te maken zijn met Bureau Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten om jongeren die verzuimen te screenen op zorgwekkend middelengebruik.
- We verkennen de mogelijkheid tot selectieve en geïndiceerde preventie. Recent onderzoek van Trimbos laat zien dat preventie gericht op jongeren met een verhoogd risico effectiever is dan universele preventie bij het voorkomen of verminderen van overmatig alcoholgebruik. We zoeken hiervoor de verbinding met het speciaal onderwijs.

⁶ Social nudging is het veranderen van gedrag door de juiste drijfveren met de juiste technieken te raken. Drijfveren zijn redenen om bepaald gedrag te vertonen. Met social nudging bestrijd je niet de symptomen, maar de oorzaken van gedrag. "Social" verwijst naar het ethische aspect van gedragsverandering: we zetten social nudging alleen in om gedrag uit te lokken waar mensen neutraal of positief tegenover staan en waarvan aannemelijk is dat het op lange termijn een positieve impact heeft op het leven van mensen. "Nudging" verwijst naar het inzetten van wetenschappelijk onderbouwde technieken om gedrag te veranderen. Vaak spelen deze technieken in op onbewuste drijfveren, waardoor het voor mensen gewoon makkelijker voelt om het gewenste gedrag te vertonen.

- We zetten in op alternatieve vrijetijdsbesteding. Door de nadruk te leggen op alternatieve vrijetijdsbesteding voor alle jongeren blijft er minder tijd over om middelen te gebruiken. Zij hebben een plek nodig om naar toe te gaan waar zij actief bezig zijn met iets dat hen interesseert. Hierin zoeken we de verbinding met scholen, sportverenigingen en het jongerenwerk.

Sportverenigingen

Een gezonde sportomgeving is in het belang van de sporter en de vereniging zelf. Matig of overmatig middelengebruik bevordert dat niet. De praktijk is echter dat een sportwedstrijd weleens een uitgebreide 'derde helft' heeft in de sportkantine.

De barinkomsten zijn voor sportverenigingen vaak een belangrijke inkomstenbron. Het creëren van een gezonde sportomgeving begint bij het verenigingsbestuur zelf. Zij kunnen ervoor kiezen alcoholbeleid voor de vereniging op te stellen. Maar het zijn de barvrijwilliger en de teamcoach die een sleutelrol vervullen.

Acties

- Het bewustzijn bij sportverenigingen van hun verantwoordelijkheid voor de naleving van de wet vergroten.
- Sportverenigingen ondersteunen bij het opstellen en handhaven van beleid omtrent middelengebruik om zo een gezonde sportomgeving te creëren.
- Barvrijwilligers trainen in het toepassen van de leeftijdsgrens van 18 jaar.
- We zetten in op alternatieve vrijetijdsbesteding. Door de nadruk te leggen op alternatieve vrijetijdsbesteding voor alle jongeren blijft er minder tijd over om middelen te gebruiken. Zij hebben een plek nodig om naar toe te gaan waar zij actief bezig zijn met iets dat hen interesseert. Hierin zoeken we de verbinding met scholen, sportverenigingen en het jongerenwerk.

(Overige) alcoholverstrekkers

Met de term (overige) alcoholverstrekkers worden alle personen bedoeld die verantwoordelijk zijn voor een adequate naleving van de Drank- en Horecawet. Dat kunnen bijvoorbeeld horecaondernemers, barpersoneel, barvrijwilligers, portiers, caissières, slijterijen en filiaalmanagers zijn. Van deze mensen wordt verwacht dat ze de leeftijdsgrens voor de verstrekking van alcohol kennen en naleven, evenals het verbod op doorschenken bij dronkenschap en het toelaten van personen in kennelijke staat van dronkenschap in de onderneming, vereniging of het evenement.

Belangrijk is vooral dat een alcoholverstrekker zich bewust is van zijn/haar verantwoordelijkheid en in staat is juist te handelen, ook wanneer er weerstand is bij de klant. Om alcoholverstrekkers hierin te bekwalen zijn trainingsprogramma's ontwikkeld zoals Barcode voor barpersoneel, de IVA (Instructie Verantwoord Alcoholgebruik) training voor barvrijwilligers en de Evenementen IVA.

Naleving van de wet kan, naast individuele training, worden beïnvloed door nalevingscommunicatie. Nalevingscommunicatie omvat alle vormen van communicatie (media, persoonlijk, internet etc.) die gericht zijn op het stimuleren van naleving. Dit kan onder andere door met communicatie positieve voorbeelden zoals NIX-feesten extra te benadrukken en door het communiceren van de toezichtsresultaten de subjectieve pakkans te vergroten.

Acties

- Het bewustzijn bij alcoholverstrekkers van hun verantwoordelijkheid voor de naleving van de wet vergroten door diverse communicatiemiddelen in te zetten en het gesprek aan te gaan.
- Alcoholverstrekkers trainen in het toepassen van de leeftijdsgrens van 18 jaar.
- Organisatoren van evenementen blijven adviseren over middelengebruik.
- We zetten vaker nalevingscommunicatie in, waaronder in elk geval ieder jaar communicatie van de toezichtsresultaten (onder andere nalevingscijfers).
- We vragen (overige) alcoholverstrekkers aan te sluiten bij de jaarlijkse NIX-18 campagne.

- We ontwikkelen in samenwerking met Bureau Objectief en Youz lokale materialen in het kader van het speerpunt doorschenken.
- We communiceren richting (overige) alcoholverstrekkers over hoe alcohol- en drugsgebruik kan worden voorkomen op evenementen en festivals.

Omgeving

De omgeving, zoals burens, vrienden, familie en collega's, speelt een belangrijke rol als het gaat om signalering. Als buurman, zus of kennis maak je je soms zorgen over alcohol- of drugsgebruik van iemand in je omgeving. Maar waar ligt de grens tussen gezellig een biertje drinken en alcoholmisbruik? Tussen een jointje roken en drugsverslaving? We willen inwoners bewust maken van de signalen en handelingsperspectief bieden om iemand te kunnen helpen.

Acties

- Er bestaan al verschillende campagnes om kennis over middelengebruik en de nadelige gevolgen daarvan te vergroten bij verschillende doelgroepen, zoals NIX-18, en daarbij handelingsperspectief te bieden om iemand te kunnen helpen. Hier sluiten we als gemeente op aan.
- We onderzoeken of we het concept 'social nudging' bij ouders ook richting de omgeving in kunnen zetten. Een voorbeeld: om gezond gedrag in de sportkantine te bevorderen wordt een bordje neergezet met daarop de vraag of jongeren onder de 25 alvast hun identiteitsbewijs tevoorschijn willen halen als ze alcohol bestellen, zodat de barmedewerkers hier niet naar hoeven te vragen.

Elektra

In het jongeren centrum komen jongeren samen en worden activiteiten gedaan voor jongeren. Jongeren experimenteren en in mindere mate geldt dat ook voor het gebruik van softdrugs. Nog het vaakst worden softdrugs gerookt. Vanuit landelijke wetgeving is het verboden te roken in openbare gebouwen en deze landelijke regelgeving dient te worden gerespecteerd. Ten aanzien van softdrugs geldt ook hier dat het van belang is de lage aantrekkingskracht op drugs in stand te houden. Het verbod op softdrugs binnen SOJS vormt overigens geen discussiepunt meer omdat de landelijke wetgeving roken in openbare gebouwen verbiedt.

Acties

- Met SOJS zal worden afgestemd ook toezicht te houden op de hangplek achter het gebouw.
- Met SJOS zal gekeken worden of het mogelijk is om verlichting aan te brengen op de hangplek.

Coffeeshop

Op 19 mei 2008 heeft de gemeenteraad van Sliedrecht de Kaderstelling Softdrugsbeleid vastgesteld, het zogenaamde 1-optiebeleid. De coffeeshop moet voldoen aan de in het beleid vastgestelde voorwaarden, alle AHOJG-plus criteria, de aangehaalde kaders en de eisen zoals gesteld in de exploitatievergunning en gedoogverklaring. De coffeeshop vormt daarmee de enige plek in Sliedrecht om binnen de kaders van het gedoogbeleid aan softdrugs te komen. Bij overtredingen van de gestelde gedoogvoorwaarden wordt strikt opgetreden.

Vanuit preventief oogpunt is samenwerking met de coffeeshop belangrijk omdat verbinding tussen de coffeeshop en hulpverlening een belangrijke verbindende schakel kan zijn.

Acties

- Het actualiseren van het coffeeshop beleid, waarbij aandacht wordt besteed aan het beschermen van kwetsbare groepen, zoals jongeren en jongvolwassenen.
- De medewerkers van de coffeeshop worden getraind in het herkennen van problematisch cannabisgebruik om incidenten en risicosituaties te voorkomen.

- De uitwisseling en samenwerking tussen de coffeeshop en het Sociaal Team versterken, in het bijzonder door de inzet van de verbindingsfunctionaris gezondheid en verslaving.

6.2.2 Verbindingsfunctionaris gezondheid en verslavingen

Beslispunt B 2 van het raadsvoorstel

We willen de functie van Verbindingsfunctionaris gezondheid en verslavingen als volgt structureel continueren:

- De verbindingsfunctionaris als spin in het web. De verbindingsfunctionaris is bekend bij veel jongeren. Met name de samenwerking met SOJS is hierin een aanjager.
- De samenwerking met netwerkpartners. Om de doelgroep goed te begeleiden is het van essentieel belang dat de samenwerking gewaarborgd blijft. Het onderhouden van deze contacten is van groot belang.
- Focus op de relatie met betrokkenen en vervolgens doorzetten naar eventuele hulpverlening.
- 24/7 telefonisch bereikbaar. De verbindingsfunctionaris wordt regelmatig in het weekend en in de avonduren gebeld voor advies. In extreme situaties wordt de verbindingsfunctionaris ook s 'nachts gebeld.

Acties

- Netwerk uitbreiden door het investeren in contacten met scholen, hulpverleningsinstanties, bestaande trajecten en halt-trajecten. Het vroegtijdig signaleren is essentieel. Voor sommige personen helpt het juist om naast de bestaande hulpverleningstrajecten begeleiding te krijgen op een laagdrempelige manier.
- Snelle benadering, maar wel op het juiste moment.
- Blijven investeren in de relatie en het ontdekken van problemen in bepaalde wijken.
- Blijven investeren in bekend maken van de functie via de lokale krant en social media.

6.2.3 Praktijkgerichte risicoanalyse

Beslispunt B 3 van het raadsvoorstel

Om gericht te kunnen inzetten op een passende aanpak wordt jaarlijks een praktijkgerichte risicoanalyse uitgevoerd in samenwerking met politie, jongerenwerk, veldwerk verslavingszorg en de Boa's drank- en horeca. Van deze partners wordt jaarlijks via een gestandaardiseerde vragenlijst gevraagd aan te geven wat zij als de belangrijkste risico's zien. De risicoanalyse bepaalt in welke mate op een specifieke pijler wordt ingezet en welke setting de meeste aandacht krijgt. De risicoanalyse is dus niet bedoeld om te bepalen welke interventies worden ingezet, maar wel waar, wanneer en hoe interventies het beste kunnen worden ingezet. Op basis van de uitkomsten kan jaarlijks de uitvoeringsstrategie worden bepaald en bovendien in opvolgende jaren worden verfijnd en bijgesteld.

Acties

- Jaarlijkse uitvoering van praktijkgerichte analyse voortzetten.

6.2.4 Handhaving

In de jaren 2016 tot en met 2019 is wat betreft de handhaving van alcoholgebruik ingezet op de leeftijdsgrenzen, het doorschenken en de vergunningen. Dit blijven de speerpunten voor de komende periode. Voor handhaving in relatie tot drugs is een aparte alinea opgenomen.

Speerpunt leeftijdsgrenzen

Sinds 1 januari 2014 is de wettelijke leeftijdsgrens voor alcohol verhoogd van 16 naar 18 jaar. De handhaving hiervan is een verantwoordelijkheid van de gemeente.

Beslispunt B 4 van het raadsvoorstel

Acties

- In aanvulling op de reguliere handhavingscontroles blijven wij inzetten op lokale mystery shopping en monitoren we of de positieve ontwikkeling op de naleving van de leeftijdsgrens zich doorzet.
- Vanaf 2016 koppelen wij mystery shopping ook aan handhaving en dit blijven we hanteren als methodiek.
- We blijven communiceren over de uitkomsten van het mystery shopping onderzoek

Speerpunt doorschenken

Barmedewerkers en portiers hebben vaak minder aandacht voor doorschenken. De wet is hier echter heel duidelijk over; degenen die verkopen of leveren aan personen die (kennelijk) dronken zijn, kunnen hiervoor een gevangenisstraf krijgen of aan hen kan een boete worden opgelegd. De Drank- en Horecawet (artikel 20) bepaalt daarnaast dat er geen dronken bezoekers aanwezig mogen zijn in een horecagelegenheid.

Acties

- We bieden de horeca de mogelijkheid hun barmedewerkers te trainen. De normsessie en aanvullende training is in overleg georganiseerd met de GGD ZHZ. Handhaving is in deze fase niet aan de orde.
- De nulmeting die in april 2019 plaatsvond op doorschenken krijgt een vervolg. Er vindt twee keer per jaar vervolgonderzoek plaats en onderdeel van dit onderzoek is ook een confrontatie-audit. Dit houdt in dat de dienstdoende leidinggevenden die avond een terugkoppeling ontvangt van de uitkomsten van het onderzoek. Deze aanpak is gericht op bewustwording en het bieden van het juiste handelingsperspectief.
- We communiceren over de uitkomsten van het doorschenkonderzoek.
- In samenwerking met Bureau Objectief/ Youz ontwikkelen we lokale materialen om bij dit actiepunt voor bewustwording te zorgen.
- We onderzoeken hoe de aanpak verder geborgd kan worden. Uitgangspunten daarbij:
  - De horeca (en andere stakeholders) betrekken en ondersteunen we bij de aanpak.
  - We spreken een gezamenlijke norm rondom dronkenschap en doorschenken af.
  - Het horecapersoneel wordt getraind in het naleven van deze norm.
  - De norm wordt gecommuniceerd naar het uitgaanspubliek.
- Mocht er op termijn geen significante verbetering zichtbaar worden, dan onderzoeken wij de (juridische) mogelijkheden om het doorschenkonderzoek te koppelen aan handhaving. Dit zal op een vergelijkbare manier plaatsvinden als bij mystery shopping.

Speerpunt rechtsgeldige vergunning

Een rechtsgeldige vergunning is een beschikking die voldoet aan alle eisen van de Drank- en Horecawet. In 2017 voldeed 93% van de gelegenheden hieraan. Dit hoge percentage willen we vasthouden.

Acties

- De reguliere controles zetten we de komende periode met behulp van Boa's voort.

Handhaven op drugs

De productie van en handel in drugs is in de loop der jaren sterk geprofessionaliseerd en vindt voor het overgrote deel plaats onder de regie van de georganiseerde misdaad. Waar de wet- en regelgeving het mogelijk maakt handhaven wij op het thema drugs.

Beslispunt B 5 van
het raadsvoorstel

Zo maakt de burgemeester sinds 1 januari 2019 gebruik van zijn bevoegdheid om op grond van de Opiumwet ("Wet Damocles") panden te sluiten. Die bevoegdheid zet hij in, indien in woningen, in

andere overdekte of open ruimten een middel wordt verkocht, geleverd of verstrekt dat volgens de Opiumwet verboden is.

Acties

- Wij blijven alert op de productie van en de handel in en gebruik van drugs, en doen dit samen met partners als Politie, Stedin, Tablis Wonen en ondernemers.
- Wij delen informatie binnen de geldende privacywetgeving om te komen tot een meer adequate informatiepositie en daarmee mogelijke opsporing.
- Wij werken verder aan het verbeteren van de informatiepositie binnen de gemeentelijke organisatie door het organiseren van bijeenkomsten met in- en externe partners.

7. Financiële paragraaf

De doelstellingen en acties uit dit preventie- en handavingsplan kunnen gerealiseerd worden met de middelen die hiervoor in de begroting 2021 structureel zijn opgenomen.

Preventie

Sliedrecht betaalt, evenals de andere gemeenten in de regio Zuid-Holland Zuid, jaarlijks een inwonerbijdrage aan de Dienst Gezondheid & Jeugd. Hiervan wordt de inzet van de GGD-ZHZ voor de lokale prioriteiten uit de lokale nota publieke gezondheid en het preventie –en handavingsplan bekostigd. Er is voor onze gemeente, binnen de begroting van de GGD-ZHZ, jaarlijks een activiteitenbudget voor gezondheidsbevordering beschikbaar van ca. € 15.000,-. Een derde hiervan, ca. € 5.000,-, gaat naar de inzet van de GGD-ZHZ op het thema alcohol- en drugspreventie. Het andere deel wordt gebruikt om uitvoering te geven aan de ambities uit de lokale nota publieke gezondheid. Op het gebied van preventie zijn geen aanvullende middelen nodig.

Handhaving

De gemeenteraad van Sliedrecht heeft bij besluit van 8 oktober 2013 een budget beschikbaar gesteld voor het kunnen uitvoeren van handhaving door Boa's op de Drank- en Horecawet waaronder de controle op de actuele vergunning. De Boa's maken gebruik van stagiaires om mysteryshopping vorm te geven. Naast de inzet van onze boa's brengt mysteryshopping geen kosten met zich mee.

Er is in de begroting 2021 ook een bedrag beschikbaar voor alle taken op het gebied van handhaving. Uit dit budget wordt ook inzet geleverd op de naleving van het verbod op doorschenken overeenkomstig de in dit stuk gestelde ambities. De kosten hiervoor bedragen € 8000,00 en kunnen uit het beschikbare budget worden voldaan.

Verbindingsfunctionaris Gezondheid en Verslaving

In de gemeentebegroting 2021 is structureel geld opgenomen om de verbindingsfunctionaris blijvend te kunnen inzetten.

Bijlage: Regelgeving

Regelgeving vormt een van de pijlers van een integrale aanpak van het alcohol- en drugsvraagstuk. Dit preventie- en handhavingsplan is dan ook geen op zichzelf staand document. Hieronder is een opsomming opgenomen van de bestaande regelgeving over alcohol en drugs. Alle regelingen tezamen vormen de basis voor het beleid en de handhaving.

Drank- en Horecawet

De huidige Drank- en Horecawet is in 2013 ingevoerd. Het doel van de wet is gezondheidsschade door alcohol bij jongeren voorkomen en verstoring van de openbare orde door alcoholmisbruik onder jongeren terug te dringen. In 2014 werd de wettelijke leeftijdsgrens aangepast van 16 naar 18 jaar.

Drank- en horecaverordening gemeente Sliedrecht

De gemeenteraad heeft deze verordening in haar vergadering van 10 december 2013 vastgesteld. Met de vaststelling van deze verordening geeft de gemeenteraad invulling aan artikel 4 van de Drank- en Horecawet. De Drank- en Horecawet bevat onder andere regels ten aanzien van prijsacties, schenktijden van de para commerciële instellingen, een verbod op privébijeenkomsten en derden bijeenkomsten en het verbod op het schenken van sterkedrank door para commerciële instellingen.

Beleidsregels handhaving horeca en alcohol gemeente Sliedrecht

De Drank- en Horecawet legt de uitvoering van de handhaving bij de gemeente. De burgemeester heeft op 19 augustus 2014 de beleidsregels handhaving horeca en alcohol vastgesteld en hiermee ligt vast hoe handhaving is vormgegeven. Het beleid bevat onder andere een handhavingmatrix waarin artikelsgewijs de sancties worden vastgelegd op het moment dat er een overtreding wordt waargenomen.

Algemene Plaatselijke Verordening gemeente Sliedrecht

De Algemene Plaatselijke Verordening bevat een verbodsbepaling over het openlijk gebruik van alcohol en softdrugs.

De nieuwe Alcoholwet

Als gevolg van het Nationaal Preventieakkoord en de evaluatie van de Drank – en Horecawet zal de Drank- en Horecawet worden gewijzigd. De Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport heeft een wet voorbereid die naar verwachting 1 juli 2021 in werking zal treden. De meest relevante wijzigingen:

1. Prijsacties met meer dan 25% korting zijn niet langer toegestaan. Het toezicht hierop wordt belegd bij de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA).
2. Er komen regels voor verkoop op afstand van alcoholhoudende drank. Dit voorstel houdt kortgezegd een leeftijdscheck in bij verkoop via internet/thuisbezorgen. Het toezicht hierop wordt belegd bij de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA).
3. Het doorgeven van alcohol door volwassenen aan minderjarigen wordt strafbaar.
4. Er komt een uitzondering op de strafbaarstellingen voor minderjarigen in verband met onderwijs of het zijn van testkoper in het kader van toezicht.
5. Er komt een grondslag voor de onafhankelijke positie en vergoeding van de Landelijke examencommissie (LEC) voor sociale hygiëne.
6. Het Besluit eisen inrichtingen Drank- en Horecawet wordt ingetrokken;

De nieuwe Alcoholwet heeft geen ingrijpende gevolgen voor de gemeente of de uitvoering van het lokale preventie- en handhavingsplan. Wij zullen de inwerkingtreding van de nieuwe Alcoholwet monitoren en de betrokken in- en externe partners tegen die tijd informeren en waar nodig instructies geven.

De Opiumwet

In de Opiumwet zijn alle middelen opgenomen die door de Nederlandse overheid als drugs worden beschouwd. Gebruik van drugs is in Nederland niet strafbaar. Wel zijn de productie, de handel en het bezit van drugs strafbaar.

Op grond van artikel 13b, eerste lid, Opiumwet is de burgemeester bevoegd tot oplegging van een last onder bestuursdwang, indien in woningen of lokalen, dan wel in of op bij woningen of zodanige lokalen behorende erven, een middel als bedoeld in de bij de Opiumwet behorende lijst I of II wordt verkocht, afgeleverd of verstrekt dan wel daartoe aanwezig is (de zogenaamde Wet Damocles). De wijze waarop de burgemeester gebruik maakt van deze bevoegdheid is vastgelegd in de beleidsregels voor het bestrijden van georganiseerde misdaad/ondermijning – zuiver zaken doen – 2018.

Lachgas wordt softdrug

Een recente ontwikkeling is dat het kabinet op 9 december 2019 heeft aangekondigd dat het met een verbod komt op het recreatief gebruiken van lachgas. Lachgas wordt op Lijst II van de Opiumwet gezet waar bijvoorbeeld ook hennep op staat.